

VALITUS HALLINTO-OIKEUTEEN

MUUTOKSENHAKIJAT

professori Mari Hatavara, Tampere
professori Arto Haveri, Tampere
professori Risto Kunelius, Tampere
professori Eeva Moilanen, Tampere
erikoissuunnittelija Ismo Isopoussu, Pirkkala
yliopistotutkija Hanna Kuusela, Tampere
tutkimuskoordinaattori Kirsi Lumme-Sandt, Tampere
yhteiskuntatieteiden ylioppilas Janne Kajander, Tampere
yhteiskuntatieteiden kandidaatti Mikko Lampo, Tampere
kasvatustieteen ylioppilas Ilona Taubert, Tampere

Muutoksenhakijat ovat 1.1.2019 aloittavan uuden Tampereen yliopiston (uusi yliopisto) ensimmäisen yliopistolain 26 §:n mukaisen monijäsenisen hallintoelimen (konsistorin) jäseniä, jotka muodostavat yhdessä enemmistön tämän toimielimen yhdeksästätoista yliopistolain 26 §:n mukaisesti yliopistoyhteisön ryhmien valitsemasta jäsenestä. He edustavat kaikkia yliopistolain 15 §:n mukaisia yliopistoyhteisön ryhmiä.

Muutoksenhakijoiden yhteyshenkilö ja prosessiosoite:

Ilona Taubert, p. 0400 296457
c/o Tampereen yliopiston ylioppilaskunta, Yliopistonkatu 60 A 2. kerros, 33100 TAMPERE
taubert.ilona.s@student.uta.fi

VALITUSOSOITE

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

PÄÄTÖKSET, JOIHIN HAETAAN MUUTOSTA, JA NIIHIN KOHDISTUVAT VAATIMUKSET

Haemme muutosta 1.1.2019 aloittavan Tampereen yliopiston (uusi yliopisto) konsistorin, joka toimii yliopiston yliopistolain 26 §:n mukaisena monijäsenisenä hallintoelimenä, järjestäytymiskokouksen 19.4.2018 laillisuutta, päätösvaltaisuutta ja järjestäytymistä koskeviin asiakohtien 1 ja 2 päätöksiin (pöytäkirja LIITTEENÄ 5), joiden tekemiseen on osallistunut konsistoriin vaaleilla valitsematon henkilö dekaani Antti Lönnqvist.

Vaadimme, että hallinto-oikeus kumoo edellä mainitut päätökset tai muutoin toteaa ne lainvastaisessa järjestyksessä syntyneinä mitättömiksi, koska yliopistoyhteisön ryhmät eivät ole valinneet dekaani Antti Lönnqvistiä yliopistolain 26 §:ssä tarkoitettulla tavalla konsistoriin eikä hänellä ole siten oikeutta osallistua konsistorille kuuluvan päätösvallan käyttämiseen.

YLIOPISTON KONSISTORIN LAINMUKAISEN KOKOONPANON VAHVISTUSPYYNTÖ

Pyydämme hallinto-oikeutta pääasiaan liittyvien vaatimusten ratkaisemisen yhteydessä tai siitä erillään vahvistamaan, että 1.1.2019 aloittavan Tampereen yliopiston (uusi yliopisto) konsistoriin kuuluvat jäseninä vain yliopistolain 26 §:n mukaisesti Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopistojen professoreiden, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden (yliopistolaissa tarkoitettujen yliopistoyhteisön ryhmien) valitsevat 19 jäsentä (LIITE 1).

Pyydämme hallinto-oikeutta samalla vahvistamaan, ettei yliopiston hallituksen päättämällä johtosäännöllä, säätiöyliopiston säätiölaissa tarkoitetuilla säännöillä tai millään muullakaan yliopiston sisäisellä päätöksellä voida määrätä, että uuden yliopiston yliopistolain 26 §:n mukaiseen konsistoriin kuuluu muita jäsenenä tai puheenjohtajana kuin yliopistoyhteisön ryhmien yliopistolain 26 §:n mukaisesti valitsemia jäseniä.

Pyydämme hallinto-oikeutta samalla myös vahvistamaan, että muilla henkilöillä kuin edellä tarkoitetuilla yliopistoyhteisön ryhmien yliopistolain 26 §:n mukaisesti valitsemilla henkilöillä ei ole äänioikeutta uuden yliopiston konsistorin kokouksissa.

VALITUSOSOITUS

Tampereen (uuden) yliopiston konsistorin sihteeri Kirsi Reiman on ilmoittanut meille katsovansa, että konsistorin päätöksiin ei liitetä valitusosoitusta. Katsomme, että tämä ei ole esteenä valituksemme käsittelemiselle hallinto-oikeudessa. Yliopistolain 83 §:n mukaan yliopiston päätökseen haetaan muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä yliopiston päätoimipaikka sijaitsee sen mukaan kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Tampereen (uuden) yliopiston päätoimipaikka on Tampereen kaupungissa. Siten Hämeenlinnan hallinto-oikeus on toimivaltainen käsittelemään valituksen.

Meillä on yliopistolakiin palautuva oikeussuojaintressi varmistaa, että uudessa yliopistossa muun muassa hallituksen nimittämistä käyttävän toimielimen, jonka jäseniä me olemme, kokoonpano, toiminta ja päätökset ovat voimassaolevan yliopistolainsäädännön mukaisia. Meillä on myös suoraan perustuslain 21 §:ään palautuva oikeussuojaintressi saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi perustuslaissa turvatus ja yliopistolailla konkretisoidun yliopiston itsehallinnon toteutuminen uudessa yliopistossa.

ASIAN TAUSTA

Tampereen korkeakoulusäätiö rs perustettiin 20.4.2017. Säätiö muuttuu uudeksi Tampereen yliopistoksi siten kuin yliopistolaissa ja 27.12.2017 voimaan astuneessa laissa yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta (myöhemmin voimaannpanolaki) säädetään. Voimaannpanolain astuttua voimaan käynnistyi ns. siirtymäkausi, jonka aikana vanha Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhtyivät uudeksi säätiöyliopistoksi siten, että vanhan Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston toiminta päättyy vuoden 2019 alkaessa uuden Tampereen yliopiston toiminnan käynnistyessä samalla. Käsillä oleva valitus liittyy uuden Tampereen yliopiston toiminnan käynnistämiseen, jota koskevia säännöksiä on yliopistolaissa ja voimaannpanolaissa.

Tampereen uudessa yliopistossa toimitettiin yliopistolain ja voimaannpanolain mukaisesti vaalit, joissa valittiin uuden yliopiston ensimmäisen yliopistolain 26 §:n mukaisen monijäsenisen hallintoelimen eli konsistorin jäsenet professorien ja muun henkilökunnan ryhmistä. Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen (vanhan) yliopiston ylioppilaskunnat valitsivat opiskelijaryhmän jäsenet omien sääntöjensä mukaisesti. Näin

yliopistoyhteisön ryhmät valitsivat konsistoriin 19 jäsentä, joista 10 on nyt käsillä olevassa valituksessa valittajina. Konsistorin vaaleilla valittu kokoonpano ilmenee LIITTEESTÄ 1.

Uuden Tampereen yliopiston siirtymäkauden hallitus päätti vahvistaa yliopistolle 10.2.2018 johtosäännön (LIITTEENÄ 2), jonka 9 §:ssä määrätään konsistoriin kuuluvaksi yliopistoyhteisön ryhmien valitsemien henkilöiden lisäksi puheenjohtajana vararehtoriin vertautuva provosti ja 22 §:ssä ennen ensimmäisen provostin valintaa hallituksen valitsema henkilö. Yliopistolain 84 §:ään sisältyvän valituskiellon vuoksi johtosäännön hyväksymistä koskevaan päätökseen ei ole voinut hakea muutosta valittamalla.

Siirtymäkauden hallitus valitsi konsistorin puheenjohtajaksi Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun johtajana toimivan dekaani Antti Lönnqvistin. Siirtymäkauden hallitus ja dekaani Lönnqvist ilmoittivat nimittämisen yhteydessä, että konsistoriin vaaleilla valitsematon puheenjohtaja eli dekaani Lönnqvist toimii konsistorin äänivaltaisena jäsenenä. Yliopistolain 84 §:ään sisältyvän valituskiellon vuoksi toimielimen jäsenen nimeämistä koskevaan päätökseen ei ole voinut hakea muutosta valittamalla.

Konsistorin järjestäytymiskokous pidettiin 19.4.2018 (pöytäkirja LIITTEENÄ 5). Kokouksen avasi dekaani Antti Lönnqvist, joka oli esityslistaan merkitty kokouksen puheenjohtajaksi. Kokouksen ensimmäisenä asiana (esityslistan kohta 1 §) oli laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen, jonka yhteydessä puheenjohtajana ja esittelijänä toimi dekaani Lönnqvist. Asian käsittelyn yhteydessä konsistorin jäsen Ilona Taubert esitti, ettei konsistorin kokoonpano ole yliopistolain 26 §:n mukainen, koska konsistorin kokousta johtaa konsistoriin kuulumaton eli yliopistoyhteisön ryhmien konsistoriin valitsematon henkilö. Taubert vaati puheenjohtajana toimivaa dekaani Antti Lönnqvistiä poistumaan konsistorin kokouksesta, koska hän ei ole yliopistoyhteisön ryhmien valitsema konsistorin jäsen. Taubert vaati samalla esityslistaa muutettavaksi siten, että siihen lisätään konsistorin puheenjohtajan valinta, joka toteutettaisiin suljetulla lippuäänestyksellä. Konsistorin jäsen Hanna Kuusela kannatti tehtyä esitystä.

Dekaani Antti Lönnqvist kieltäytyi poistumasta konsistorin kokouksesta. Hän vetosi siirtymäkauden hallituksen vahvistamaan johtosääntöön ja siirtymäkauden hallituksen päätökseen nimittää hänet konsistorin puheenjohtajaksi.

Puheenjohtajana ja esittelijänä asiaa käsiteltäessä toiminut dekaani Antti Lönnqvist kieltäytyi ottamasta päätösasiaksi konsistorin puheenjohtajan valintaa. Konsistorin jäsen Ilona Taubert tiedusteli Lönnqvistiltä estääkö hän siis tässä konsistoria äänestämästä puheenjohtajasta. Lönnqvist vastasi myöntävästi. Lönnqvist totesi tämän jälkeen kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kymmenen konsistorin yhdeksästätoista yliopistoyhteisön ryhmien valitsemasta jäsenestä eli tämän valituksen muutoksenhakijat jättivät kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteamisesta eriävän mielipiteen (LIITTEENÄ 3). Eriävän mielipiteen mukaan dekaani Antti Lönnqvistin toimiminen konsistorin äänivaltaisena puheenjohtajana on vastoin yliopistolain 26 §:ää ja perustuslaissa turvattua yliopiston itsehallintoa.

Konsistorin järjestäytymiskokouksen esityslistan kohtana 2 oli järjestäytyminen. Esittelijänä ja puheenjohtajana kohdassa toimi dekaani Antti Lönnqvist. Esittelijä Antti Lönnqvist esitti muun ohessa, että dekaani Antti Lönnqvistin todetaan toimivan konsistorin puheenjohtajana. Konsistorin jäsen Mikko Lampo teki käsittelyn aikana esityksen, että tässä kohtaan äänestettäisiin konsistorin puheenjohtajasta ja esitystä kannatti konsistorin jäsen Mari Hatavara. Puheenjohtajana toiminut dekaani Antti Lönnqvist kieltäytyi ottamasta Lampon esitystä käsittelyyn. Tämän jälkeen Lönnqvist muun ohessa osana konsistorin järjestäytymistä totesi toimivansa konsistorin äänivaltaisena puheenjohtajana jatkossa. Kymmenen konsistorin jäsentä eli tämän valituksen muutoksenhakijat jättivät eriävän mielipiteen (LIITTEENÄ 4). Eriävän mielipiteen mukaan dekaani Lönnqvistin toimiminen konsistorin äänivaltaisena puheenjohtajana on vastoin

yliopistolain 26 §:ää ja perustuslaissa turvattua yliopiston itsehallintoa.

Konsistorin järjestäytymiskokouksen pöytäkirja on LIITTEENÄ 5. Pöytäkirja on tarkastettu sekä pöytäkirjantarkastajien ja puheenjohtajan allekirjoittama. Käytössämme ei ole allekirjoitettua pöytäkirjaa, mutta hallinto-oikeus voi tarvittaessa pyytää sen käyttöönsä Tampereen (uudelta) yliopistolta / Tampereen korkeakoulusäätiöltä.

Tampereen (uuden) yliopiston / Tampereen korkeakoulusäätiön yhteystiedot ovat: tampere3@tut.fi ; Tampereen korkeakoulusäätiö rs, c/o Tampereen yliopisto, 33014 Tampereen yliopisto

PERUSTELUT VAATIMUKSILLE

Vaatimustemme hyväksyminen eli konsistorin päätösten lainmukaisuus riippuu keskeisesti siitä, kuinka konsistorin eli yliopistolain 26 §:ssä tarkoitetun säätiöyliopiston monijäsenisen hallintoelimen kokoonpano määritellään.

Yliopistolain 26.2 §:n mukaan ”monijäsenisessä hallintoelimessä ovat edustettuina ainoastaan yliopistolain 15.2 §:ssä mainitut yliopistoyhteisön ryhmät”. Yliopistolain 15.2 §:n mukaan näitä ryhmiä ovat ”1) yliopiston professorit, 2) muu opetus- ja tutkimushenkilöstö sekä muu henkilöstö, 3) opiskelijat”. Yliopistolain 26.2 §:n mukaan ”hallintoelimen jäsenet valitsee asianomainen yliopistoyhteisön ryhmä”. Yliopistolain 26.3 §:n mukaan ”hallintoelimen jäsenten valinnasta on lisäksi määräyksiä yliopiston johtosäännössä”.

Tampereen yliopiston siirtymäkauden hallituksen vahvistaman johtosäännön (LIITTEENÄ 2) 9 §:n mukaan ”konsistorin puheenjohtajana toimii provosti”. Johtosäännön 4 §:n ja 5 §:n mukaan provosti on vararehtoriin vertautuva yliopiston hallituksen viideksi vuodeksi kerrallaan valitsema henkilö. Johtosäännön 22 §:n mukaan ”jos provosti ei ole astunut toimeensa, hallitus määrää konsistorille tilapäisen puheenjohtajan”.

Yliopistolaissa ja yliopiston johtosäännössä määritellään siis konsistorin kokoonpano toisistaan poikkeavasti siten, että johtosäännön mukaan konsistoriin kuuluu myös sellaisia henkilöitä, joita yliopistolain mukaan siihen ei voi kuulua.

Asiassa on siten kysymys siitä, että yliopistolain (26 §) ja lakia alemman asteisten säännöksen (siirtymäkauden hallituksen päättämän johtosäännön 9 § ja 22 §) välillä on ristiriita. Perustuslain 107 §:n mukaan, jos lakia alemman asteisen säädöksen säännös on ristiriidassa lain kanssa, sitä ei saa soveltaa viranomaisessa. Yliopiston johtosäännön sisältämällä normeilla ei voida pätevästi poiketa yliopistolaista tai muusta laista taikka rajoittaa laintasoisten säännösten soveltamista yliopiston päätöksenteosta. Johtosäännössä ei siten voida poiketa yliopiston 26 §:n säännöksestä, jonka mukaan säätiöyliopiston monijäseniseen hallintoelimeen eli tässä tapauksessa konsistoriin kuuluu vain yliopistoyhteisön ryhmien valitsemia jäseniä.

Tällä perusteella johtosäännön määräykset, joissa määrätään konsistoriin kuuluuvan myös muita kuin yliopistolain 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla yliopistoyhteisön ryhmien valitsemia jäseniä, ovat lainvastaisina mitättömiä eikä niitä saa soveltaa konsistorin toiminnassa tai muutoinkaan uudessa Tampereen yliopistossa. Toisin sanoen johtosäännön määräyksiä, joiden perusteella siirtymäkauden hallitus on valinnut Antti Lönnqvistin konsistorin äänivaltaiseksi puheenjohtajaksi, ei olisi saanut eikä vastaisuudessa saa soveltaa. Tästä seuraa, että dekaani Antti Lönnqvist ei ole konsistorin jäsen, hän ei voi toimia konsistorin puheenjohtajana eikä ottaa osaa konsistorin päätöksentekoon.

Yliopistolain 26 § on hyvin selvä säännös. Sen sanamuoto ilmaisee selvästi, että ”hallintoelimen jäsenet

valitsee asianomainen yliopistoyhteisön ryhmä”. Säännöksen sanamuodon perusteella on selvää, että tarkoitettuun hallintoelimeen eli konsistoriin voi kuulua vain yliopistoyhteisön ryhmien valitsemia jäseniä. Valitsemisvallan osoittaminen yliopistoyhteisön ryhmille osoittaa myös sen, ettei tätä valitsemisvaltaa voi käyttää kukaan muu. Aivan kuten vaalissa äänioikeuden antaminen tietylle henkilöryhmälle merkitsee sitä, ettei tuossa vaalissa henkilöryhmän ulkopuolisilla ole äänioikeutta.

Koska dekaani Antti Lönnqvist ei ole yliopiston professori, hän kuuluu ns. muun henkilökunnan ryhmään. Hän on ollut äänioikeutettuna tässä ryhmässä sen valitessa vaaleilla ehdokkaita. Hän ei ole ollut ehdolla ryhmässä toimitetussa vaalissa, jossa tämä ryhmä valitsi jäsenensä konsistoriin. On siis riidatonta, että se yliopistolain 26 §:n mukainen yliopistoyhteisön ryhmä, johon dekaani Antti Lönnqvist kuuluu, ei ole valinnut häntä konsistoriin. Tästä seuraa se, että yliopistolain 26 §:n mukaisesti Antti Lönnqvist ei voi osallistua konsistorille kuuluvan päätösvallan käyttämiseen. Tästä puolestaan seuraa se, että kaikki päätökset, joiden tekemiseen Antti Lönnqvist on konsistorissa osallistunut, ovat syntyneet lainvastaisessa järjestyksessä.

Dekaani Antti Lönnqvist ei ole konsistorin järjestäytymiskokouksessa yksinomaan osallistunut konsistorille kuuluvan päätösvallan käyttämiseen. Hän on sen lisäksi järjestäytymiskokouksen (pöytäkirja LIITTEENÄ 5) kohdissa 1 ja 2 estänyt omalla toiminnallaan konsistoria järjestäytymästä yliopistolain mukaisessa järjestyksessä. Näin dekaani Antti Lönnqvist on estänyt konsistoria käyttämästä sille laissa säädettyä järjestäytymisvaltaa. Hän on siten kaapannut itselleen konsistorille kuuluvan julkisen vallan.

Yliopistoyhteisön ryhmät ovat pyytäneet johtosäännön suhteesta yliopistolakiin ja perustuslaissa turvattuun yliopiston itsehallintoon lausunnon useilta valtiosääntö- ja hallinto-oikeuden asiantuntijoilta. Liitämme valitukseen hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpään (LIITTEENÄ 6) ja julkisoikeuden professori Juha Lavapuron (LIITTEENÄ 7) asiantuntijalausunnot, jotka on laadittu puheena olevan johtosäännön hyväksymisen jälkeen.

Professori Mäenpää käsittelee asiaa erityisesti asiantuntijalausuntonsa kohdissa 1 ja 2. Hän katsoo, että yliopistolaissa ei ole säädetty erikseen siitä, miten konsistorin puheenjohtaja valitaan tai kuka voi toimia konsistorin puheenjohtajana. Samalla hän katsoo, että yliopistolain 26 §:ssä on säädetty, että konsistoriin kuuluu jäsenenä vain yliopistoyhteisön ryhmien valitsemia henkilöitä.

Mäenpään mukaan tässä tilanteessa sellaisen henkilön, jota yliopistoyhteisön ryhmät eivät ole valinneet konsistorin jäseneksi, toimimista konsistorin puheenjohtajana on tarkasteltava yleisten hallinto- ja valtiosääntöoikeudellisten lähtökohtien valossa. Hallinto- ja valtiosääntöoikeudellisesti on pidetty selvänä, että vain lakisäätteistä päätösvaltaa käyttävän toimielimen jäsenet voivat osallistua toimielimen päätösvallan käyttöön. Samaten on pidetty tästä johtaen selvänä, että vain toimielimen jäsenet voivat toimia toimielimen puheenjohtajana. Yliopistolain kontekstissa tätä lähtökohtaa korostaa se, että toimielimen puheenjohtajalla on äänioikeus ja asiat ratkaistaan toimielimessä äänestämällä siten, että tasatilanteessa puheenjohtajan ääni ratkaisee. Konsistorin jäseniin kuulumattoman puheenjohtajan äänivalta vaikuttaisi siten olennaisesti konsistorin lakisäätetyn päätösvallan käyttöön ja konsistorin päätöksiin. Tältä kannalta professori Mäenpää pitää selvänä, että sellainen henkilö, jota yliopistoyhteisön ryhmät eivät ole yliopistolain 26 §:n mukaisesti valinneet konsistorin jäseneksi, ei voi toimia konsistorin puheenjohtajana, joka osallistuu konsistorin päätösvallan käyttöön.

Professori Mäenpää kiinnittää lausunnossaan huomion myös siihen, kuinka konsistorin tehtävänä on yliopiston itsehallinnon ytimessä olevista asioista päättäminen. Yliopistolakia säädettyä sen esitöissä (HE 7/2009, s. 61-62) korostettiin, kuinka yliopistoyhteisön itsehallinnon turvaamiseksi yliopistolain 26 §:n mukaisessa

monijäsenisessä hallintoelimestä eli konsistorissa ovat edustettuina vain yliopistoyhteisön ryhmät. Yliopistoyhteisön itsehallinnon näkökulmasta on siten perusteltua, että yliopistoyhteisön ryhmät myös itse päättävät konsistorin puheenjohtajasta.

Tiivistettynä professori Mäenpää tulkitsee käsillä olevaa oikeuskysymystä seuraavasti: 1) johtosäännöllä ei voida laajentaa tai muutoin muuttaa konsistorin kokoonpanoa siten, että konsistoriin voisi kuulua muita kuin yliopistoyhteisön ryhmien yliopistolain 26 §:n mukaisesti valitsemia henkilöitä; 2) johtosäännöllä ei voida poiketa siitä, että konsistorin puheenjohtajan valinta kuuluu konsistorin päätösvaltaan toimielimen järjestäytymiseen kuuluvana päätösasiana, koska tämä rajoittaisi konsistorin yliopistolakiin perustuvaa toimivaltaa päättää omasta järjestäytymisestään; 3) koska konsistorin kuuluu saada itse päättää puheenjohtajastaan, konsistori ei ole sidottu johtosäännön määräykseen provostin tai kenenkään muunkaan yliopiston hallituksen johtosäännöllä päättämän henkilön toimimisesta konsistorin puheenjohtajana.

Professori Lavapuro katsoo lausunnossaan, että säännökset, joissa yliopiston hallitus valitsee konsistorin puheenjohtajaksi provostin tai jonkun muun henkilön, ovat ilmeisessä ristiriidassa yliopistolain 26 §:n kanssa. Yliopistolain nimenomaisen säännöksen perusteella konsistorissa voivat olla nimittäin edustettuina ainoastaan yliopistoyhteisön ryhmät, jotka saman lainkohdan mukaan myös valitsevat konsistorin jäsenet. Tämän mukaisesti henkilö voi toimia konsistorissa ainoastaan siinä tapauksessa, että hän kuuluu yliopistolain 15 §:n 2 momentissa mainittuun yliopistoyhteisön ryhmään ja että kyseinen ryhmä valitsee hänet konsistorin jäseneksi. Muu järjestely on yliopistolain vastainen.

Professori Lavapuro korostaa samalla, että yliopiston yhteinen monijäseninen hallintoelin eli konsistori on olennainen yliopistolle perustuslain 123 §:ssä turvattua itsehallintoa toteuttava elin, joka muun muassa varmistaa sen, että hallitukseen jäsenen valitseminen on ”yliopiston omien toimielinten ja sitä kautta yliopistoon kuuluvien asia” (ks. PeVL 19/2004 vp, s. 2/II ja PeVL 11/2009 vp). Näin ollen tilanne, jossa konsistorin päätöksentekoon osallistuu joku muu kuin yliopistoryhmien valitsema henkilö, on ristiriidassa myös perustuslain kanssa.

Tiivistettynä professori Lavapuro katsoo, että hallinto-oikeudella on tätä valitusta käsitellessään perustuslain 107 §:n vuoksi oikeudellinen velvollisuus jättää perustuslain ja yliopistolain kanssa ristiriidassa oleva johtosäännöksen säännös soveltamatta. Koska johtosäännöt niiden sisältämine säännöksineen annetaan yliopistolain nojalla, ne ovat päteviä ja sovellettavissa ainoastaan, mikäli ne ovat yliopistolain ja sen taustalla olevan perustuslaissa tarkoitettujen yliopistojen itsehallinnon mukaisia. Jos taas yliopiston johtosäännön säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa, koska sen antamiseen ei ole lakiin perustuvaa valtuutusta. Se, että yliopiston ja sen toimielinten on säätöyliopistonakin toimiessaan noudatettava yliopistolain ohella myös perustuslakia sekä muuta yleisesti sovellettavaa lainsäädäntöä on täysin kiistatonta. Koko perustuslain 123 §:ään kirjattu vaatimus yliopistojen itsehallinnon turvaamisesta lailla nimittäin romuttuisi, jos yliopiston hallitus – joka tässä tapauksessa on vieläpä muodostettu ilman yliopistoyhteisöä edustavan elimen myötävaikutusta – saisi yliopiston sisäisin säännöin poiketa yliopistolain säännöksistä ja perustuslaissa olevista yliopistojen itsehallintoa koskevista vaatimuksista.

Edellä käsitellyn ja tarkemmin professori Mäenpään ja professori Lavapuron asiantuntijalausunnoista ilmenevän perusteella katsomme, että hallinto-oikeuden tulee hyväksyä vaatimuksemme konsistorin päätösten kumoamisesta tai muutoin lainvastaisessa järjestyksessä syntyneinä mitättömiksi julistamisesta.

LIITTEET

- 1) yliopistoyhteisön ryhmien valitsemat konsistorin jäsenet
- 2) siirtymäkauden hallituksen vahvistama johtosääntö
- 3) eriävä mielipide konsistorin järjestäytymiskokouksen esityslistan kohtaan 1
- 4) eriävä mielipide konsistorin järjestäytymiskokouksen esityslistan kohtaan 2
- 5) konsistorin järjestäytymiskokouksen pöytäkirja
- 6) professori Olli Mäenpään asiantuntijalausunto
- 7) professori Juha Lavapuron asiantuntijalausunto

Tampereella 7. toukokuuta 2018

Mari Hatavara

Arto Haveri

Risto Kunelius

Eeva Moilanen

Ismo Isopoussu

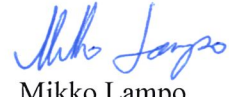
Hanna Kuusela

Kirsi Lumme-Sandt

Janne Kajander

Mikko Lampo

Ilona Taubert

